

JĘZYK I KULTURA ROSJI – STUDIA NIESTACJONARNE
PROBLEMATYKA EGZAMINU LICENCJACKIEGO

Zagadnienia literaturoznawcze

1. Istota i cechy folkloru. Gatunki twórczości ludowej.
2. Piśmiennictwo doby staroruskiej. Główne gatunki: kazania, żywoty świętych, latopisy, opowieści wojenne. Książka staroruska.
3. Piśmiennictwo Rusi Moskiewskiej. Teoria trzech Rzymów. Monumentalizm w sztuce XVI wieku. *Domostroj*, korespondencja Iwana IV z A. Kurbskim.
4. Sekularyzacja literatury XVII-wiecznej. Wpływy zachodnie. Schizma. Barok rosyjski.
5. Oświecenie w Rosji – najważniejsi twórcy literatury.
6. Sentymentalizm. Założenia ideowe i estetyczne. Główni przedstawiciele: Mikołaj Karamzin, Aleksander Radiszczew.
7. Romantyzm. Podłoże filozoficzne i założenia estetyczne, bajronizm, bohater romantyczny. Typowe gatunki. Twórczość Aleksandra Puszkina, Michała Lermontowa, Mikołaja Gogola.
8. Rozwój powieści w literaturze rosyjskiej w latach 1842-1917. Arcydzieła rosyjskiej prozy realistycznej
9. Podstawowe typy bohaterów w utworach Fiodora Dostojewskiego i Lwa Tołstoja.
10. Twórczość Antona Czechowa jako wyraz poszukiwań i niepokoju epoki.
11. Główne kierunki literackie na przełomie XIX i XX wieku. Renesans religijny.
12. Bohaterowie prozy rosyjskiej XIX wieku: „zbędny człowiek” i „mały człowiek”, *raznoczyniec*, nihilista, rewolucjonista.
13. Dramaturgia rosyjska XVIII/XIX wieku – tradycje, wątki, gatunki.
14. Kobieta w literaturze rosyjskiej XIX i XX wieku.
15. Typy bohatera w powieści rosyjskiej po 1917 roku.
16. Obraz władzy w literaturze rosyjskiej po roku 1917.
17. Specyfika lat 20. XX wieku w literaturze rosyjskiej. Zderzenie „starego” z „nowym”: główni twórcy, tematy i bohaterowie, tendencje stylistyczne, teoretycznoliterackie.
18. Rozwój literatury rosyjskiej od lat 30. do „odwilży”. Główne gatunki i tematy, bohaterowie i poszukiwania formalne. Początki sam- i tamizdatu.
19. Literatura łagrowa – najważniejsi przedstawiciele i ich teksty.
20. Epoka „zastoju” w literaturze. Twórcy wobec powrotu metod nakazowo-administracyjnych. Znaczenie „prozy wiejskiej” w literaturze tego czasu. Inteligent wobec wyzwań epoki. Rozkwit sam- i tamizdatu.
21. Pieriestrojka i ostatnie dziesięciolecie. Nowe zjawiska i tematy w literaturze i kulturze rosyjskiej.

Zagadnienia kulturoznawcze (sztuka i kultura)

1. Periodyzacja dziejów sztuki rosyjskiej.
2. Architektura średniowiecznej Rusi: Kijów i jego główne zabytki. Najważniejsze miasta średniowiecznej Rusi i ich zabytki. Moskwa, dzieje i jej główne zabytki. „Złoty pierścień” miast średniowiecznych.
3. Malarstwo średniowieczne: geneza, rodzaje, podstawowa tematyka obrazów, główni przedstawiciele sztuki pisania ikon, szkoły.
4. Reformy Piotra I w dziedzinie kultury – początek okresu nowożytnego. Petersburg, jego dzieje i główne zabytki.
5. Malarstwo nowożytne: początki, charakter, rola Akademii Sztuk Pięknych. Rosyjski portret XVIII w. od „parsuny” do ujęć psychologizujących. Nowe tematy i techniki w malarstwie I połowy XIX wieku. Towarzystwo Wystaw Objazdowych, jego program i

przedstawiciele. „Świat Sztuki” („Mir Iskusstwa”), jego program i przedstawiciele (tzw. I i II pokolenie), „rosyjskie sezony” w Paryżu. „Błękitna róża”, „Walec karo” i początki awangardy XX wieku. Nowe orientacje artystyczne XX wieku: „łucyzm (rajonizm), abstrakcjonizm, sztuka „analityczna”, suprematyzm, realizm magiczny, konstruktywizm. Odkrycia w dziedzinie rzeźby, fotografika.

6. Muzyka rosyjska: geneza, początki, prekursorzy szkoły narodowej. „Potężna Gromadka”, jej program, przedstawiciele i dokonania. Najwybitniejsi kompozytorzy rosyjscy XIX i XX wieku (Czajkowski, Głazunow, Skriabin, Rachmaninow, Strawiński, Prokofjew, Szostakowicz).
7. Balet rosyjski: geneza, początki. Michaił Fokin – reformator baletu. „Balety rosyjskie” Diagilewa, wielcy tancerze (Pawłowa, Plisiecka, Niżyński). Balet współczesny Eifmana jako forma przekładu wielkiej literatury na język tańca.
8. Teatr rosyjski: geneza, początki, wiek XX. Wielka reforma teatru na przełomie XIX i XX wieku. Stanisławski i jego system pracy z aktorem. Nowe koncepcje teatru Meyerholda, Wachtangowa. Obrazcow i teatr lalek. Teatry współczesne.
9. Kino w Rosji: początki, wybitni twórcy przedrewolucyjni (Gardin, Protazanow), przemiany po roku 1917. Lata dwudzieste: FEKS i komedia ekscentryczna. Lew Kuleszow i jego „efekt”, Dziga Wiertow i kino dokumentalne. Wielkie indywidualności: Eisenstein, twórca kina intelektualnego, Pudowkin i film psychologiczny, Dowżenko, twórca stylu romantyczno-poetyckiego (pejzaż, folklor), Aleksandrow i komedia muzyczna. Kino w Rosji po 1956 roku: Czuchraj i rozrachunek z przeszłością, Bondarczuk jako aktor i reżyser, Szukszyn, postać kultowa. Tarkowski, psycholog, filozof i poszukiwacz nowych rozwiązań warsztatowych, bracia Michałkowowie (Nikita i Andriej Konczałowski), Sokurow, uczeń Tarkowskiego, Kira Muratowa i jej bohaterki o trudnej biografii. Kino współczesne.
10. Socrealizm i jego przejawy w kulturze lat 30-50-tych XX wieku (malarstwo, architektura, teatr, film, muzyka).